

UNIVERSITETET I BERGEN

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Institutt for sammenliknende politikk

Utdanningsmelding 2011

INSTITUTT FOR SAMMENLIGNENDE POLITIKK

UTDANNINGSMELDING 2011

1. Generell omtale av studietilbudet ved instituttet

Tabell 1. Antall studieprogram				
	2008	2009	2010	2011
Årsstudium	1	1	1	1
Bachelorprogram	1	1	1	2
2-årig master	1	1	1	1
Videreutdanning	1	1	1	1
Sum	3	3	3	4

Institutt for sammenlignede politikk har pr. i dag administrativt ansvar for følgende studieprogram:

Årsstudium i sammenlignende politikk
 Bachelorprogrammet i sammenlignende politikk
 Bachelorprogrammet i Europastudier
 Masterprogrammet i sammenlignende politikk
 Videreutdanningsprogram: Erfaringsbasert mastergrad i demokratibyggning

I tillegg er instituttet offisiell samarbeidspartner i bachelorprogrammet i politisk økonomi (sammen med Institutt for økonomi)

Instituttet har også bidratt i følgende tverrfakultære studieprogram:

Bachelorprogrammet i Latin-Amerikastudier (sammen med Institutt for fremmedspråk, Institutt for geografi og Institutt for sosialantropologi) og Bachelorprogrammet i USA studier (sammen med Institutt for fremmedspråk, og Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap – AHKR). HF-fakultetet vedtok i juni 2010 å legge ned de tverrfakultære programmene med virkning fra 2011. Høsten 2010 var dermed siste gang det ble tatt opp nye studenter på disse programmene. Studenter som ble tatt opp på disse programmene før de formelt ble lagt ned er således ennå ikke uteksaminert.

Når det gjelder det tredje tverrfakultære studieprogrammet som instituttet bidro til: bachelorprogrammet i Europastudier (i samarbeid med Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap-AHKR), har instituttet overtatt det administrative ansvaret for og dermed videreført et eget bachelorprogram i Europastudier (med historie-seksjonen ved

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap-AHKR som offisiell samarbeidspartner). Første opptak på det nye bachelorprogrammet i Europastudier skjedde høsten 2011. Instituttets bidrag til bachelorprogrammet i Latin-Amerikastudier, det engelskspråklige SAMPOL 220 Political Development in Latin America, består som et frivillig 15 studiepoengskurs på 200-nivå. Instituttets bidrag til bachelorprogrammet i USA-studier, SAMPOL 112: Politikk i USA, hadde status som et obligatorisk 15 studiepoengs 2.semesterkurs for studentene i bachelorprogrammet i USA-studier. Vårsemesteret 2011 var siste gang SAMPOL 112 ble gitt som obligatorisk kurs på 100-nivå. Kurset Politikk i USA er nå forvandlet til et valgfritt kurs på 200-nivå: SAMPOL 217, som blir gitt første gang høsten 2012.

Tabell 2. Antall aktive emner fordelt på nivå				
	2008	2009	2010	2011
Bachelor	17	13	13	15
Master	10	9	6	8
Videreutdanning	5	6	6	5
Sum	32	28	25	28

Økningen i antall emner på bachelornivå i 2011 skyldes nytt emne POLØK100 og EUR101, som i forbindelse med at bachelorprogrammet i Europastudier nå ligger administrativt under Institutt for sammenlignende politikk, er oppført i instituttets emneportefølje.

I 2011 ble det på masterprogrammet tilbudt flere substanskurs (4) enn i 2010 (3). I tillegg ble det opprettet et nytt emne: SAMPOL 306. Dette er årsaken til økningen på 2 emner fra 2010 til 2011.

Kurset i korrupsjonsgranskning ble avlyst i 2011. Derfor er det ett emne mindre på videreutdanningen.

2. Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk

2.1 Vurdering av resultatoppnåelse med utgangspunkt i studentstatistikken i tabellene under.

Tabell 3. Søknadstall, opptak og studenttall 2011						
Program	Studie- plasser	Antall primærsø- kere	Endr 10- 11*	Kvalifiserte primærsøk- ere pr. studieplass	Ja-svar** (inkludert intern overgang)	Fremmøte *** (inkludert intern overgang)
Årsstudium	20	36	-20	1,6	26	24
Bachelorprogram SAMPOL	87	123	-23	1,4	109 (112)	99 (102)
Bachelorprogram EUROPASTUDIER	30	37	****	1,2	30 (33)	26 (29)
Sum Samordna opptak	137	196				
Mastergrad	48***** *	94	27		35	33

* Endr. 10-11 er endring i antall søkere.

** Ja-svar er søkere via Samordna opptak.

*** Semesterregistrerte studenter med opptak på de ulike program høsten 2011.

**** Programmet tilhørte til og med våren 2011 Det humanistiske fakultet.

***** Antall tilbuds brev.

Opptakstallene ved Institutt for sammenlignende politikk er relativt stabile. Opptaksrammene ved Institutt for sammenlignende politikk oppleves som tilfredsstillende når det gjelder bachelornivået. I 2011 hadde vi 123 primærsøkere til 87 studieplasser på bachelorprogrammet i SAMPOL, mens de tilsvarende tallene for 2010 var 146 primærsøkere til 90 studieplasser. Selv om dette innebærer en liten nedgang i antall primærsøkere, er tallet på kvalifiserte primærsøkere pr. studieplass (1,4) fremdeles tilfredsstillende. I tillegg var det 37 primærsøkere til 30 studieplasser på det nye bachelorprogrammet i EUROPASTUDIER høsten 2011. Dette betyr at vi er sikret studenter med relativt gode karakterer og trolig også god motivasjon for å begynne på faget. Når det gjelder masterprogrammet, kan vi registrere en stor økning i søkertallene, fra 67 søkere høsten 2010 til 94 søkere høsten 2011, altså en økning på 28,7 % siden 2010. Av de 94 som søkte opptak til masterprogrammet fikk 48 tilbud. Sammenlignende politikk er det eneste masterprogrammet ved SV-fakultetet som med 31,67 poeng har høyere karaktergrense enn C (30 poeng). Av disse 48 takket 35 ja til studieplass. Det vil si at 13 takket nei. Som et ledd i å skaffe oss informasjon om rekrutteringen til masterprogrammet ønsker derfor instituttet i forbindelse med opptaket på masterprogrammet høsten 2012 å finne ut mer om årsakene til at studenter takker nei til tilbudet om studieplass på masterprogrammet.

Program	Nye studenter Høst 2011*	Registrert på sampolemner Høst 2011 (reg. på ikke-sampolemner)	Registrert Vår 2012	Registrert på sampolemner Vår 2012 (reg. på ikke-sampolemner)**	Permisjon H11/V12	Overgang	Sluttet
Årsstudium	24	20(3)	22	19(3)	0/0	2	2
Bachelor SAMPOL	102	98(2)	90	88 (2)	2/3	0	9***
Bachelor EUR	29	28(1)	29	26(3)	0/0	2	0
Master SAMPOL	33	32(1)	31	30 (1)	1/2	0	0

* Nye studenter er operasjonalisert som nye studenter (både ordinært opptak og intern overgang) på studieprogrammet som har betalt semesteravgift og har semesterregistrert seg høsten 2011.

** Studenter som har meldt overgang til annet studieprogram regnes med i kull 2011 og inngår i antall studenter som har meldt seg opp i ikke-sampolemner.

*** Dette inkluderer 3 studenter som verken har gjennomført obligatoriske arbeidskrav eller møtt til eksamen 1. semester.

Når det gjelder årsstudiet, er 22 av de 24 studentene som ble opptatt høsten 2011 fortsatt registrerte våren 2012. 2 studenter har således falt fra våren 2012. På bachelorprogrammet i SAMPOL er det 6 studenter som har sluttet, og på masterprogrammet er det ingen studenter som har sluttet. Det reelle frafallet fra 1.semester til 2.semester blant nye studenter som vist i Tabell 4 må derfor sies å være høyst marginalt eller ikke-eksisterende.

Nivå	Studiepoeng pr student 2010	Studiepoeng pr student 2011
Årsstudium	44,6	40,3
Bachelor SAMPOL	43,8	45,6
Bachelor EUR*		47,7
Master SAMPOL	45,1	52,5

* Programmet tilhørte til og med våren 2011 Det humanistiske fakultet.

Når det gjelder studiepoengproduksjonen viser Tabell 5 at Institutt for sammenliknende politikk ligger over fakultetets måltall. Antall studiepoeng pr. student er i 2011 45,6 på bachelornivå SAMPOL og 47,7 på bachelornivå EUR og 52,5 på masternivå. Det er en markert økning i produksjonen på masternivå.

Tabell 6. Kandidatproduksjon				
Nivå	Kandidater 2011	Normert tid	Kandidater 2010	Normert tid
Bachelor 3 år	57		56	
Master 2 år	25	20*	20	10*
Sum	82		76	

* Kilde: FS (Student samlebilde).

Tabell 6 viser en klar økning mellom 2010 og 2011 i antall fullførte mastergrader, mens det bare har vært en marginal økning i kandidatproduksjonen på bachelor-nivå. I løpet av 2010 fullførte 20 kandidater mastergraden i sammenlignende politikk, og i løpet av 2011 fullførte 25 kandidater mastergraden i sammenlignende politikk. Her vil vi spesielt fremheve den høye gjennomstrømningsgraden i 2011. 72 % av 2009-kullet leverte på normert tid våren 2011. Levering av masteroppgaven på normert tid vil fortsatt utgjøre et viktig satsingsområde for instituttet. Instituttet jobber kontinuerlig med å opprettholde kandidatproduksjonen i tråd med kravene til normert studieprogresjon.

Tidligere opererte instituttet med fire innleveringsfrister for masteroppgaven i året. Fra og med 2012 vil instituttet gå over til to (2) innleveringsfrister i året.

3. Oppfølging av universitetsstyrets og fakultetets mål og prioriteringer 2011

3.1 Kvalitet i utdanning

Instituttet har satt i gang en evaluering av bachelorprogrammet som skal ferdigstilles i juni 2012. Den pågående evalueringen av hele bachelorprogrammet m.h.t. innhold, struktur, og vurderingsformer har som siktemål å øke kvaliteten i studietilbudet og styrke gjennomføringsgraden. Målsetningen med evalueringen er å se på muligheter for å utvide kursporteføljen samt muligens å utvikle flere kurstilbud på engelsk. I dette evalueringsarbeidet vil programsensors årsrapport for 2011 for bachelorprogrammet i sammenlignende politikk utgjøre et viktig grunnlagsdokument. Instituttet vil også i 2012 foreta en vurdering/analyse av hvorvidt instituttet skal utvikle en engelskspråklig mastergrad. Dette arbeidet vil gjøres i nær kontakt med den studieadministrative ledelsen ved fakultet. Instituttet har satt i gang et arbeid med forbedring av evalueringsarbeidet og implementering av mal for emneevaluering og har fokus på rapportering til Studiekvalitetsbasen.

3.2 Studiegjennomføring på bachelornivå

Institutt for sammenlignende politikk løser sine undervisningsoppgaver på en god forskningsmessig og pedagogisk måte. Instituttet jobber kontinuerlig med å holde en så god balanse som mulig mellom emneportefølje og tilgjengelige undervisningsressurser.

3.3 Internasjonalisering

I forbindelse med den igangsatte evalueringen av bachelorprogrammet i sammenlignende politikk, som skal være ferdig i juni 2012, vurderes mulighetene for å utvikle flere kurstilbud

på engelsk. Instituttet vil også i 2012 foreta en vurdering/analyse av hvorvidt instituttet skal utvikle en egen engelskspråklig mastergrad.

3.4 Status for implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket

Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket ble i 2011 implementert på programnivå, og i 2012 skal implementeringen på emnenivå være gjennomført. Dette innebærer at læringsutbyttetekst på alle emner skal være på plass i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets retningslinjer. Instituttet jobber for å få dette på plass innen fristen.

3.5 Tiltak for studentaktiv forskning

Instituttet for sammenliknende politikk har opprettholdt krav til bacheloroppgave med individuell veiledningsrett (fire veiledninger pr. student). Vi mener at dette (SAMPOL 250) er et svært viktig undervisningstiltak som styrker den forskningsbaserte undervisningen ved Instituttet. Vi mener det er av stor betydning at studentene gjennom dette undervisningstiltaket får direkte kontakt med en fagperson ved instituttet. For øvrig arbeider studentene med oppgaver i ulike forskningsmetoder i tilknytning til metodekurset MET 102.

Mastergradsstudenter deltar dessuten aktivt i de fire forskningsgruppene ved instituttet. I tillegg bør nevnes at masteroppgaven utgjør 60 studiepoeng i masterutdanningen. Det vil altså si at halvparten av masterprogrammet er satt av til at studentene får jobbe med sitt eget forskningsprosjekt.

4. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

4.1 Hovedfunn og oppfølging av gjennomførte program- og/eller emneevalueringer samt programsensorrapporter, herunder også evaluering av nyetablerte studietilbud.

Det blir foretatt jevnlig emneevalueringer og i 2011 er det blitt gjennomført studentevalueringer av totalt fire (4) emner på bachelornivå (SAMPOL 112, SAMPOL 120, SAMPOL 213/214) og ett (1) på masternivå: det nyoppstartede (høsten 2011) mastergradskurset SAMPOL 306. Som et ledd i forbedringen av metodene for emneevalueringene har instituttet siden 2009 i tillegg til evalueringsskjemaene som studentene bes om å besvare, gjennomført møter med en fokusgruppe bestående av studenter og møter med seminarlederne for å få ytterligere tilbakemeldinger av betydning for emneevalueringene. Denne endringen i opplegget for emneevaluering som innebærer bruk av fokusgrupper er et direkte resultat av rapporten fra programsensor for bachelorprogrammet.

SAMPOL 112: Politikk i USA er et emne som gir 15 frie studiepoeng for studenter fra ISP, men er obligatorisk for studenter på Bachelorprogrammet i USA-studier. Våren 2011 var 41 studenter oppmeldt i emnet, 29 fikk den obligatoriske oppgaven godkjent, og av disse møtte 24 til eksamen. Emnet får svært god evaluering av studentene både når det gjelder kursinnhold og forelesninger. Forelesningene ble spesielt trukket frem: 14 av de 22 som fylte ut evalueringsskjemaet vurderte forelesningene som svært gode, men resten vurderte dem som gode. Læringsutbyttet av emnet ble vurdert som godt eller svært godt av alle med unntak av én(1) som vurderte utbyttet som moderat, og ingen vurderte det som dårlig. Seminarundervisningen ble strukturert av emneansvarlig som forberedte et nøye fastlagt

opplegg til hvert seminar. Seminarheftet inkluderte spørsmål og oppgaver som studentene måtte forberede, samt pensumliste med relevant lesestoff til seminarene. Av de 22 som svarte på evalueringsskjemaet svarte 17 at de deltok på seminarene. Seminardeltagelsen er frivillig og de varierte tilbakemeldingene pekte ikke i noen entydig retning. To av seminarene i tillegg til deler av introduksjonsseminaret var viet de obligatoriske innleveringsoppgavene. Flere påpekte disse seminarene som den beste delen ved seminaropplegget, og seminarleders tilbakemeldinger på de innleverte oppgavene ble positivt trukket frem. Til tross for de betydelige ressurser som ble nedlagt i oppgaveløsningen ble svært få av de obligatoriske oppgavene godkjent ved føreste innlevering. Mot slutten av semesteret falt oppmøtet på seminarene, som både seminarleder og flere av studentene påpekte som et problem.

Alt i alt ble pensum og forelesninger, samt læringsutbytte vurdert som svært godt, mens seminaropplegget ble vurdert som OK.

SAMPOL 120: Scandinavian Politics and Government er et engelskspråklig 15 studiepoengsemne, som primært er et tilbud til utvekslingsstudenter. Høsten 2011 var det 68 eksamensmeldte i emnet, mens 60 til slutt gikk opp til eksamen. 26 studenter (av hvilke 23 var utvekslingsstudenter) svarte på evalueringsskjemaet. Evalueringen av SAMPOL 120 viser at studentene er fornøyde med emnet og et stort flertall vil anbefale det til andre studenter. Forelesningene vurderes som gode og det faglige utbyttet vurderes som svært bra. Seminar deltakelsen er frivillig: av de 26 som svarte på evalueringsskjemaet hadde 16 deltatt på seminarmøtene, der snittoppmøtet var på 5,7 av totalt 7 seminarmøter. Seminarene i SAMPOL 120 er en viktig del av kurset, der seminargruppene jobber med pensumrelaterte problemstillinger, og fungerer godt som en uformell arena der spesielt de utenlandske studentene får mulighet til å stille spørsmål og få diskutert forelesninger og pensum. Studentene er svært fornøyde med seminarene, og vurderer det faglige utbyttet av seminarene som svært høyt. Erfaringen tilsier at det er svært viktig med en engasjert og kunnskapsrik seminarleder i SAMPOL 120. Alt i alt vurderes SAMPOL 120 som et interessant emne som gir de utenlandske studentene en informativ innføring i nordiske politiske forhold.

SAMPOL 213: Political Economy and the Welfare State /SAMPOL 214: Political Economy gir henholdsvis 15 og 10 studiepoeng og utgjør to av de valgfrie emnene på 200-nivå. Undervisningen foregår i vårsemesteret. Av de totalt 86 eksamensmeldte i de to emnene responderte 34 studenter fra de to emnene. Dette gir en svarprosent på 39,5. Respondentene ble bedt om å angi hvilken eksamen de var oppmeldt til: 27 anga SAMPOL 213, ingen anga SAMPOL 214, mens 7 unnlot å svare. Dette betyr at evalueringen i praksis bare gjelder SAMPOL 213. Evalueringen viste at det faglige utbyttet vurderes som høyt, spesielt blir forelesningene trukket frem. 31 av 34 vil anbefale emnet til andre studenter. Pensum anses som vanskelig, men utbyttet av pensumløsningen vurderes som stort. Seminarene besto i 7 seminarmøter og var organisert i fire seminargrupper: én gruppe reservert for SAMPOL 214-studentene, én gruppe reservert for engelskspråklige og to ordinære seminargrupper. Seminarene er frivillige, men oppmøtet var bra: 29 av de 34 som svarte på evalueringsskjemaet hadde deltatt på seminarene, og i snitt hadde de møtt opp på 6 av 7 seminarmøter. Seminarene får også bra tilbakemelding, men det er variasjon mellom gruppene. Det var en utfordring å få seminargruppen til SAMPOL 214 til å fungere ordentlig med relativt få studenter som tar emnet. Seminaropplegget fikk svært dårlige tilbakemeldinger siste gang SAMPOL 213 ble evaluert (2009), og i lys av dette er resultatet fra evalueringen våren 2011 er klar forbedring. Over halvparten vurderer seminarene som viktig eller svært viktig for det faglige utbyttet.

SAMPOL 306: Masterseminar er et nytt 15 studiepoengsemne i masterprogrammet i sammenlignende politikk fra høsten 2011 og er obligatorisk for alle studentene det første semesteret på programmet. Kurset, som består av 12 seminarmøter, skal gi oversikt over og innsikt i sentrale tema og debatter i faget sammenlignende politikk. Obligatorisk arbeidskrav er deltagelse på 75 % av seminarmøtene. Vurderingsform er en mappeeksamen som består av 3 essays (hvor hvert av dem utgjør 30 % av total karakteren) og muntlig debatt deltagelse (som utgjør 10 % av total karakteren). Kun 13 av de 30 studentene på emnet valgte å svare på evalueringsskjemaet. 10 av de 13 respondentene svarte at antall seminarmøter (12) i kurset var et passende antall. I gjennomsnitt svarte respondentene at de deltok på 10,5 av de 12 seminarmøtene. Samtlige av respondentene beskrev antall skriftlige oppgaver (3) som passende. Alt i alt har respondentene hatt stort faglig utbytte av kurset og er svært fornøyde med pensumlitteraturen og undervisningsopplegget og vil anbefale SAMPOL306 til andre studenter. Et flertall av respondentene syntes at pensum var ganske vanskelig og omfattende, men samtidig interessant og lærerikt og hadde gitt flere av dem en ny forståelse av faget sammenlignende politikk. Respondentene har lite å utsette på emnet, men flere ønsket seg større grad av tilbakemelding og mer individuell oppfølging underveis på essayene de leverte.

I tillegg til en totalevaluering av hele bachelorprogrammet, planlegges følgende emner evaluert våren 2012: SAMPOL 110, SAMPOL 215, SAMPOL 220 og SAMPOL 250.

4.2 Øvrige studiekvalitetstiltak på instituttnivå som er gjennomført eller under planlegging

I forbindelse med studieplanendringer som ble gjennomført i 2010 ble det foretatt en endring i anbefalt studieløp på bachelornivå. Studentene anbefales nå å skrive bacheloroppgaven i sammenlignende politikk (SAMPOL 250) i siste semester. Dette betyr at studentene vil ha et både bredere og dypere faglig fundament før de går i gang med arbeidet med bacheloroppgaven. Dette kan forventes å resultere i bedre bacheloroppgaver.

Når det gjelder programsensorrapportene, har instituttet hatt stor nytte av disse. Vi har hatt anledning til å få programsensor til å vurdere forhold som har vært av interesse for oss, og på den måten har disse rapportene fungert bra som et ledd i internevalueringen.

4.3 Vurdering av læringsmiljøet

Instituttet oppfatter læringsmiljøet som godt. Studentmedvirkning sikres gjennom fagutvalg og studentrepresentasjon i instituttråd, samt studentrepresentasjon i programstyrene for bachelorprogrammet og masterprogrammet, og studentrepresentasjon i undervisningsutvalget. I tillegg avholder instituttet et eget møte med medlemmene av fagutvalget hvert semester. Etableringen av fire forskningsgrupper har også ført til at flere masterstudenter knyttes nærmere til den pågående forskningen ved instituttet.

Her kan det også nevnes at Instituttet i forbindelse med de årlige Rokkan-forelesningene arrangerer en mottagelse der alumni og mastergradsstudenter inviteres til å delta. I tillegg gjennomførte Instituttet tre spesifikke fadderarrangement i egen regi for nye bachelorstudenter høsten 2011: åpent hus med frokost, quizkveld og filmkveld.

Med hensyn til akademisk integrering, oppfordres masterstudentene til å delta i instituttets fire forskningsgrupper. Når det gjelder sosial integrering, organiseres det en egen mottagelsesfest for nye masterstudenter hver høst, der disse både møter "gamle" masterstudenter og medlemmer av den vitenskapelige staben.

Tilgang til ønskede lokaler/tider kan være en utfordring p.g.a. knapphet på store forelesningslokaler i vårt nærrområde. Vi har også opplevd en del problemer med hvordan timeplanleggingssystemet fungerer, noe som har ført til mange og hyppige endringer av timeplanene. Dette virker belastende både på den vitenskapelige og administrative staben.

4.4 Vurdering og sensur

Som et ledd i kvalitetssikringsarbeidet har instituttet alltid ekstern sensur på alle emneeksamener. Dette krever betydelige ressurser, men det har høy prioritet. Det viser seg imidlertid at det er arbeidskrevende å rekruttere sensorer. Kravene til at sensor skal utarbeide begrunnelser for karakteren gjør at mange opplever dette som en ekstra belastning, selv om det er lagt inn som en del av honoreringen. Institutt for sammenlignende politikk mener at ekstern sensur bør brukes i så stor grad som mulig. Dette er et ledd i kvalitetssikringsarbeidet og er også med på å sikre en nasjonal standard, samtidig som det er et virkemiddel til å unngå at hele byrden med eksamensarbeidet faller på den interne staben.

Instituttet har vedtatt å avskaffe midtsemestereksamen i undervisningsfrie semester. Fra høsten 2011 vil kun sykdom gi rett til midtsemestereksamen.

Instituttet har også gjort tiltak for å svare på studentenes ønske om lengre undervisningssemester, da spesielt i høstsemesteret. I SAMPOL250 hvor studentene skriver bacheloroppgave ble det i 2011 gjort tiltak for å sikre at studentene får tildelt veileder og kommer i gang med arbeidet umiddelbart etter semesterstart. I tillegg ble innleveringsdato og eksamensdatoer flyttet senere i semesteret i flere emner for på den måten å sikre studentene utvidet studiese semester.

4.5 Internasjonalisering

Tabell 7. Utreisende studenter				
	2008	2009	2010	2011
Utreisende studenter ¹	25	27	32	39

Av de 27 som reiste ut i 2009 var det 24 på bachelornivå og 3 på masternivå. Av de 39 Studentene som reiste ut i 2011 var det 37 på bachelornivå og 2 på masternivå.

Bachelorprogrammet i sammenlignende politikk inneholder seksti (60) frie studiepoeng som vi oppmuntrer studentene til å bruke til utenlandsopphold. Utenlandsopphold blir ansett som en naturlig del av en utdanning i sammenlignende politikk. Muligheter for mobilitet blir nevnt i alle sammenhenger i informasjonsmateriell og på informasjonsmøter. Instituttet prioriterer å ha et bredt tilbud av utvekslingsavtaler, spesielt når det gjelder å dekke mange europeiske land.

Instituttets aktive holdning til internasjonalisering medfører også at studenter fra andre programmer, både programmer der institutt for sammenlignende politikk er med og andre, får

¹ Vi har ikke fått tall for innreisende studenter.

benytte instituttets avtaler for mobilitet. Instituttet har prioritert å ha et bredt nettverk i og utenfor Europa, slik at vi kan tilby et vidt spekter av muligheter for utveksling.

Institutt for sammenlignende politikk tilbyr også flere kurs på engelsk hvert semester, både som skreddersydde tilbud rettet mot utvekslingsstudenter og som regulære deler av studieprogrammene. Dette gjør at vi stiller sterkt med hensyn til ”internasjonalisering hjemme”, ikke bare ved at studenter får erfaring med undervisning på engelsk, men også gjennom at de får kontakt med utenlandske studenter som deltar på de samme emnene.

Institutt for sammenlignende politikk jobber kontinuerlig med ulike tiltak for å sikre en tettere kobling mellom forskning og utdanning i internasjonaliseringsarbeidet. Arbeidet med internasjonalisering av den forskningsbaserte undervisningen har pågått for fullt i 2011 der vi for alvor har søkt å implementere vårt strategiske ønske om sterkere internasjonalt samarbeid mot et knippe av sterke europeiske og amerikanske universitet. Vi vil her trekke frem ERASMUS-avtalen med University of Warwick, som ser ut til å ha lyktes allerede i startfasen både i forhold til student- og lærermobilitet. I 2012 vil vi ha seks (6) ulike besøk fra University of Warwick som vil bidra inn i vårt ordinære undervisningsprogram på bachelor- og masternivå samt ulike faglige workshops. Fire (4) forskere fra instituttet vil besøke Warwick høsten 2012. 4-6 studenter vil i 2012 delta i studentutveksling mellom de to universitetene.

Videre har instituttet i 2011 fått på plass en avtale om lærerutveksling med University of Washington i Seattle, som innebærer to besøk fra Washington til instituttet og to gjenvisitter. Det kan også nevnes at årets (2012) Rokkanforeleser, Margaret Levi, kommer til Bergen som del av denne avtalen.

På PhD-nivå har instituttet for 2012-2014 søkt internasjonale forskermidler (Norfund) for å kunne utvikle felles PhD-kurs med Åbo Akademi og Universitetet i Århus.

Den største investeringen i forhold til internasjonalisering og forskningsbasert undervisning som ble utviklet i 2011, og som implementeres for første gang i 2012, er semesterkurset (30 ECTS) ved Fudan University/Nordic Center for nordiske studenter. Dette kurset om ”Chinese Politics in a Globalized World” har tre kursmoduler hvorav én er felles for nordiske og kinesiske studenter. Dette semesterkurset i kinesisk politikk på bachelor-nivå er et samarbeid mellom institutt for sammenlignende politikk, Nordic Institute of Asian Studies (NIAS), Københavns Universitet og Fudan University.

Når det gjelder etter- og videreutdanning, tilbyr Institutt for sammenlignende politikk en erfaringsbasert mastergrad i demokratibygging i samarbeid med Senter for etter- og videreutdanning (SEVU). I 2011 ble det tilbudt 5 ulike kurs på dette programmet, inklusive masteroppgaven.

Tabell 8. Antall oppmeldte studenter videreutdanning 2011						
	SAMPOL 601	SAMPOL 602	SAMPOL 606	SAMPOL 607	SAMPOL 609	SAMPOL 650
Antall studenter	35	21	25	21	0	7

5. Oppsummering

Instituttets utdanningsprogram er i en positiv utvikling i forhold svært mange av de indikatorer vi skal måle virksomheten i forhold til. Særlig gledelig er det å merke seg at søkertallene er relativt stabile og gode, at studiepoengproduksjonen er økende og god og at studentene rapporterer om gode læringsvilkår. Vi vil videre påpeke som gledelig at frafallet er høyst marginalt/ikke eksisterende.

Instituttet gjennomførte i 2010 omfattende studieplanendringer på masternivå, som innebar endringer av emnestrukturen. Instituttet prioriterte derfor implementering og oppstart av de nye masteremnene SAMPOL 306 høsten 2011 og SAMPOL 307 våren 2012. Instituttet besluttet i 2010 å overta og videreføre et eget tverrfaglig bachelorprogram i Europastudier. Instituttet har arbeidet med implementeringen av dette programmet der første opptak skjedde høsten 2011. I 2012 vil instituttet gjennomføre en omfattende gjennomgang og evaluering av bachelorprogrammet tilsvarende den som ble foretatt på masternivå i 2010. Instituttet vil i tillegg foreta en vurdering/analyse av hvorvidt instituttet skal utvikle en engelskspråklig mastergrad. Vi vil i 2012 fortsatt fokusere på implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.